

Västsahariern Salah Amaidan, en framgångsrik maratonlöpare, hoppade av från det marockanska landslaget och tävlar nu i hela Europa för en liten fransk klubb. Här tävlar han i Oslo i oktober.

Salah, "The runner", springer för sitt land

Han är långdistanslöparen som flydde från ockuperat område för att sprida informationen om Marockos ockupation via de tävlingar han deltar i över hela Europa.

– Att delta och att sprida budskapet om mitt folk som lider efter Marockos ockupation sedan 1975 är det viktiga för mig. Att vinna är inte så viktigt!

Långdistanslöparen Salah Amaidan mellanlandar i Göteborg i september på väg från Oslo Maraton till Marseille. Vid Oslo Maraton sprang han dock 10 km och kom tvåa.

– Jag fick information om tävlingen väldigt sent så jag hann inte förbereda mig. Jag borde ha sprungit fortare, säger Salah ursäktande.

Han är född och uppvuxen i El Aaiún men i mer än 10 år har han bott i Frankrike som politisk flykting. Nu är han 30 år gammal.

– När jag var liten brukade jag försöka stjäla polisernas kepsar från dem. Där fick jag min första träning och styrka när jag sprang ifrån dem! De hann aldrig ifatt mig!

Som 10-åring började han träna i ett lag i El Aaiún. Ledaren och de flesta deltagare var marockaner. Salah var mycket duktig. Från 13 till 20 års ålder var han med i Marockos landslag, först som ungdom och sedan som vuxen. Han var den enda västsahariern.

Men så vid en tävling i Frankrike 2004 drog Salah fram Västsaharas flagga vid målgången, en oerhörd provokation för marockanerna. Salah stannade kvar i Frankrike och sökte politisk asyl, vilket han snabbt beviljades.

Marockanerna rasade.

Nu springer han för en liten klubb i Avignon. Han reser mycket och tävlar i olika länder, helt beroende av att olika organisationer betalar för hans resor och uppehåll. Den lilla klubben har inte råd.

– Jag fick inte representera mitt eget folk av Marocko. Därför hoppade jag av. Att sprida information om Västsahara genom sporten är också en viktig väg, säger Salah, som önskar att Frankrike skulle låta honom representera sitt eget land Västsahara.

"The Runner" är titeln på en dokumentärfilm. Under tre år följde Saeed Taji Farooky, bosatt i London, Salah på hans resor och tävlingar. Resultatet blev denna 94 minuter långa film som hade premiär hösten 2012. Norsk TV visade ett kort avsnitt i samband med Oslo Maraton.

Det är en film om motstånd, en berättelse om en löpare som blivit en symbol för en nationell befrielsesträvan.

I juli 2013 försökte Salah ta sig till El Aaiún för att besöka sin pappa, som är allvarligt sjuk i diabetes och behöver en ny njure. En sådan ville Salah skänka sin pappa. Salah hade inte sett sin mamma på sju år.

– Cirka 80 poliser och militärer väntade på flygplatsen i El Aaiún. De visste att jag var på väg från Kanarieöarna, berättar Salah.

Under två timmar utsattes han för förolämpningar och misshandel på flygplatsen. Därefter tvingades han ombord på planet igen och avvisades.

Västsaharas president Mohamed Abdelaziz uppmanade i ett brev FN:s generalsekretär Ban Ki-moon att ingripa mot Marockos ständiga brott mot mänskliga rättigheter med anledning av avvisningen av idrottsmannen Salah Amaidan, som bara ville träffa sin sjuka pappa.

I Göteborg några månader senare pratade han med sin pappa via Skype. Det är den enda kontakt de kan ha.

– Är det något mer du vill berätta? frågar jag.

Då fylls Salahs ögon plötsligt med tårar och han berättar om lillebror som dog för ett år sedan, 21 år gammal, i en bilolycka i Frankrike.

– Han var som mitt barn.

Jag vet inte om det verkligen var en olyckshändelse. Vi har aldrig fått se bilderna från olyckan av polisen.

När brodern 2005 i samband med de stora demonstrationerna mot ockupationen greps av polis var han bara 15 år gammal. Han satt i fängelse i Agadir i ett år. När han släpptes lyckades han ta sig till Frankrike för att bo hos sin bror. Men nu är han död, ett dödsfall under oklara omständigheter, menar hans förtvivlade storebror.

Text: Lena Thunberg

Bild: www.vest-sahara.no

Salah Amaidan.

